

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-20

6.1.2025

If Skadeforsikring NUF

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Hånd i maskin – avkortning – grov uaktsomhet – yfl. § 14 - fal § 13-13.

Forsikrede fikk klemt hånden, da han skulle ta opp en stålstang fra en friksjonsveisemaskin. Det var ingen vitner til hendelsen. Forsikrede opplyste at maskinen hadde utført en normal syklus og at både sikkerhetsdøren og klemmen åpnet seg, men at klemmen tok tak i hånden da han løftet ut stangen. Han opplyste også at han hadde fulgt bedriftens opplæring. Bedriften var uenig i at han handlet i tråd med opplæringen, og senere undersøkelser kunne heller ikke fremprovosere en slik feil ved maskinen som forsikrede beskrev. Foretaket varslet om mulig avkortning 7.3.22 i påvente av ytterlige opplysninger. Etter mottak av ytterligere dokumenter avkortet foretaket med 20 % 18.12.22. Saken reiste spørsmål om foretaket hadde sannsynliggjort at det var grunnlag for avkortning med 20 % grunnet grov uaktsomhet. Også spørsmål om foretaket hadde påberopt grov uaktsomhet uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13. Mht. aktsomhetsvurderingen bemerket nemnda at saken forutsatte umiddelbar bevisførsel og ikke egnet seg for skriftlig nemndsbehandling. Nemnda bemerket at sakens kompleksitet, herunder uenighet om faktum/påstand om feil ved maskinen, tilsa at foretaket måtte gis tilstrekkelig tid til å innhente nødvendige opplysninger som kunne bekrefte eller avkrefte mistanken om grov uaktsomhet. Foretakets saksbehandling bar ikke preg av passivitet og foretaket hadde ikke tapt sin innsigelse om at det forelå grov uaktsomhet. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede var omfattet av en forhøyet yrkesskadeforsikring (utvidede forsikringssummer). Han skadet hånden 28.9.21 da han skulle sveise jernrør og fikk den klemt i maskinen. Han måtte amputere 3 fingre.

Finansklagenemnda vurderte i avgjørelse 2024-168 om forsikrede hadde utvist grov uaktsomhet under en ulykkesforsikring. Fra ingressen i 2024-168 fremgår:

Forsikrede fikk klemt hånden, da han skulle ta opp en stålstang fra en friksjonsveisemaskin. Det var ingen vitner til hendelsen. Forsikrede opplyste at maskinen hadde utført en normal syklus og at både sikkerhetsdøren og klemmen åpnet seg, men at klemmen tok tak i hånden da han løftet ut stangen. Han opplyste også at han hadde fulgt bedriftens opplæring. Bedriften var uenig i at han handlet i tråd med opplæringen, og senere undersøkelser kunne heller ikke fremprovosere en slik feil ved maskinen som forsikrede beskrev. Tvist om foretaket hadde sannsynliggjort at det var grunnlag for avkortning med 20 % grunnet grov uaktsomhet. Etter nemndas vurdering reiste saken en rekke bevismessige spørsmål som ikke egnet seg for skriftlig nemndsbehandling. Nemndas konklusjon ble at saken måtte avvises fra nemnda.

Foretaket opplyste at saksbehandlingen i denne saken, herunder felles undersøkelse av maskiner med undersøkelsesfirma og utreder, ble gjennomført i samarbeid med annet foretaket som hadde ulykkesdekningen i saken, jf. 2024-168. Foretaket fremla følgende tidslinje:

11.10.2021: Skademelding mottatt fra arbeidsgiver- bare opplyst om klemskade underproduksjon av armeringsprodukter. (ingen opplysninger om at skadelidte hadde vært uaktsom)

29.11.2021: Mottatt skademelding sendt ..., inkl. nærmere beskrivelse av hendelsesforløpet i eget vedlegg til NAV. I denne forklaringen er det ingen opplysninger om at han har gjort noe uaktsomt. Det er derimot en feil ved maskinen.

29.12.2021: (Foretaket) mottar journal fra (helseforetak), inkl. bilder av hånden og med opplysninger om hånden ble klemt i en hydraulisk presse.

06.01.2022 – journal fra (sykehus)

07.02.2022: Selskapet mottar krav på diverse hjelpemidler skadelidte har kjøpt, samt krav knyttet til kjøring til psykolog.

07.03.22: Sender varsel om avkortning med informasjon om at vi har behov for opplysninger fra politi og arbeidstilsynet (sender ikke info om klageadgang da vi på dette tidspunktet ikke har tilstrekkelig med opplysninger om at det er grunnlag for avkortning).

08.03.22: Det mottas tilsynsrapport og opplysninger fra arbeidsgiver om at opplæringsinstruks ikke ble fulgt da skaden inntraff.

20.04.22: selskapet ber om POL DOK og advokat informeres om at selskapet trenger ytterligere opplysninger før selskapet kan a endelig stilling om det er grunnlag for avkortning.

27.05.22: Det sendes en purring til politiet og POL DOK mottas den 30.05.22.

22.06.22: Det gjennomføres en befaringsavtale av maskinen på skadestedet med utreder og (undersøkelsesfirma).

06.07.22. Det kreves utlevert lydfil av politiet.

05.08.22: Ny purring blir sendt til politiet – jfr. 06.07.22

21.09.22: Ny purring til politiet, denne gangen pr telefon, og for å få utlevert avhøret av skadelidte

21.09.22. Det mottas en oppsummeringsrapport fra (undersøkelsesfirma) på vegne av (annet foretak) forsikring

16.10.22: Det sendes en e-post til skadelidtes advokat og med en ny anmodning om et møte med skadelidte for å få belyst hendelsesforløpet.

17.10.22: Brev fra advokat til skadelidte og at psykologen til skadelidte ikke anbefaler et slikt møte.

14.12.22: (Foretaket) ber om en tilbakemelding fra (annet foretak) om deres foretatte avkortning.

23.12.22: (Foretaket) mottar (annet foretak) sitt avkortningsbrev.

28.12.22: (Foretaket) sender varsel om avkortning med klagefrist.

Forsikrede har i det vesentlige anført at foretaket ikke har sannsynliggjort at skaden skyldtes grov uaktsomhet. Foretaket kan derfor ikke foreta avkortning i erstatningen.

Det er videre anført at foretaket uansett har mistet retten til avkortning som følge av at foretaket ikke ga beskjed om avkortningen uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13. Det er vist til Rt-2013-1235 avsnitt 53 og 58 hvor det fremgår at saksbehandlingstiden ikke kan overstige 2 måneder, og at frister ut over dette krever en "eksepsjonell" begrunnelse. Det er også vist til LB-2019-167362 og videre avgjørelser fra Finansklagenemnda 2017-199, 2013-045, 2012-287, 2024-300, AKN-1795, FKN-2009-206, AKN-2186, FKN-2010-244 og AKN-2253.

Skadedato var 28.9.21, og foretaket varslet om mulig avkortning 7.3.22, over 5 måneder senere. Når foretaket ønsker å avkorte i en erstatningsutbetaling, har de en plikt til å gjøre dette uten ugrunnet opphold. Foretakets saksbehandling i denne saken bærer preg av passivitet og manglende aktivitet for å avklare hendelsesforløpet. Det er bl.a. vist til at Arbeidstilsynets rapport forelå allerede 8.10.21. Det er videre vist til at den faktiske avkortningen ikke skjedde før 28.12.22.

Det kan ikke være tilstrekkelig etter fal. § 13-13 at foretaket varsler om mulig avkortning.

Foretaket har i det vesentlige anført at skaden oppsto som følge av grov uaktsomhet og at avkortningen passende kan settes til 20 %. Det er vist til at saken reiser bevismessige spørsmål

som i praksis innebærer at saken ikke egner seg for skriftlig saksbehandling, jf. nemndas konklusjon om dette i avgjørelse 2024-168.

Foretaket avviser ellers at saksbehandlingen er i strid med fal. § 13-13. Det vises til at det i skademeldingen ikke fremkom noen opplysninger om uaktsomhet, og at anførselen om feil med maskinen medførte behov for nærmere undersøkelser.

I mars 2022 varslet foretaket om mulig avkortning, men varslet også om behov for ytterligere opplysninger før endelig standpunkt ble tatt. Foretaket mottok i mars 2022 opplysninger om at opplæringsinstruksen ikke var fulgt og foretaket ba i april 2022 om oversendelse av politidokumenter (mottatt 30.5.22). Den 22.6.22 ble det gjennomført befaringsavtale med maskinen på arbeidsstedet med utreder og undersøkelsesfirma. I september mottok foretaket oppsummeringsnotat fra undersøkelsesfirma, og foretaket purret også politiet for å få oversendt lydfil av avhør i saken. I oktober 2022 ba foretaket om et møte med forsikrede. Møtet kunne ikke gjennomføres som følge av anbefaling fra psykolog. Etter samråd med annet foretak om deres standpunkt i saken, varslet foretaket om avkortning 28.12.22.

Det anføres at foretakets saksbehandling ikke bærer preg av passivitet og er i samsvar med fal. § 13-13.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket i tilstrekkelig grad har sannsynliggjort at det var grunnlag for 20 % avkortning grunnet grov uaktsomhet, jf. yfl. § 14. Saken reiser også spørsmål om foretaket har påberopt grov uaktsomhet uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13.

Aktsomhetsvurderingen er tidligere behandlet av nemnda i avgjørelse 2024-168, som gjaldt samme saksforhold under ulykkesforsikring. Nemndas konklusjon var der at saken ikke egnet seg for skriftlig saksbehandling, og det samme er etter nemndas syn tilfelle i aktuelle sak. Det vises til nemndas begrunnelse i 2024-168. Klagen over aktsomhetsvurderingen kan etter dette ikke føre frem.

Nemnda ser etter dette på spørsmålet om foretaket har påberopt grov uaktsomhet uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13.

Forsikrede har anført at foretaket har mistet retten til avkortning som følge av at foretaket ikke ga beskjed om avkortningen uten ugrunnet opphold, jf. fal. § 13-13. Foretaket har bestridt at saksbehandlingen er i strid med fal. § 13-13. Derimot har det ikke bestridt at fal. § 13-13 kommer til anvendelse, og nemnda legger derfor dette til grunn i denne saken.

Fal. § 13-13 første ledd fastsetter at foretaket, dersom det vil gjøre gjeldende at det er helt eller delvis fri for ansvar etter en av reglene i kapittel 13, skal gi forsikringstakeren eller den som er berettiget skriftlig beskjed om sitt standpunkt "uten ugrunnet opphold" etter at det ble kjent med det forhold som medfører at reglene kan anvendes. Forsømmer foretaket å gi slik beskjed, følger det av annet ledd at det mister retten til å påberope seg forholdet.

Utgangspunktet for fristen er tidspunktet når foretaket får kunnskap om at det kan påberope seg en eventuell grov uaktsomhet, jf. ordlyden i § 13-13 annet ledd annet punktum, jf. FinKN-2017-552 og FinKN-2012-257. I dette ligger et krav om at foretaket må ha positiv kunnskap, se NOU 1983:56 s. 96 og Rt-2013-1235 avsnitt 44, der det legges til grunn at en kvalifisert mistanke kan være tilstrekkelig for at fristen begynner å løpe.

Lengden på et foretaks frist etter fal. § 13-13 er relativ, og må vurderes konkret i den enkelte sak. En anførsel om svik/grov uaktsomhet er en alvorlig beskyldning, som tilsier at foretaket må ha et

forsvarlig beslutningsgrunnlag, jf. FinKN-2017-552. Dette innebærer at foretaket må gis tilstrekkelig tid til å innhente opplysninger som kan bekrefte eller avkrefte mistanken. Sakens kompleksitet og økonomiske omfang kan tilsi at foretaket tillates å benytte lengre tid, men det må ikke foreligge passivitet fra foretakets side.

Nemndspraksis har gjennomgående akseptert en total saksbehandlingstid på to–tre måneder fra mottak av skademelding, til avslaget foreligger, jf. FinKN-2021-360 og FinKN-2023-459. Lenger saksbehandlingstid kan aksepteres hvis det er kontinuerlig aktivitet i saken og de undersøkelsene som foretas må regnes som nødvendige for å avklare avslagsgrunnen nære. Ubegrunnede opphold i saksbehandlingen godtas ikke, jf. f.eks. FinKN-2018-631 og 2018-577.

I aktuelle sak inneholdt ikke innsendte skademeldinger informasjon som tilsa uaktsomhet. Arbeidstilsynets rapport 8.10.21 kunne ikke kartlegge årsaken til ulykken. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at forsikrede hele tiden har bestridt å ha opptrådt uaktsomt, og på grunn av helsemessige årsaker har han heller ikke kunnet bistå foretaket i form av møte for å avklare hendelsesforløpet. Dette tilsier at foretaket hadde behov for å innhente tilleggsinformasjon, bl.a. i form av politidokumenter og egne utredningsrapporter.

Det følger av utredningsrapport av 15.9.22 at vurdering av hendelsesforløpet kompliseres som følge av at det ikke er mulig å avholde møte med forsikrede, og foretaket oppfordres til selv å vurdere hva som er det sannsynlige hendelsesforløpet. Foretaket ba 6.10.22 på nytt om et møte med forsikrede, og det fremgår av svarbrevet fra forsikredes advokat 17.10.22 at forsikredes psykolog ikke anbefaler at det avholdes et slikt møte. Etter kontakt med «foretaket» (ulykkesdekningen) varsles forsikrede om foretakets avkortningsstandpunkt 28.12.22.

Etter nemndas vurdering tilsier sakens kompleksitet, herunder uenighet om faktum/påstand om feil ved maskinen, at foretaket må gis tilstrekkelig tid til å innhente nødvendige opplysninger som kan bekrefte eller avkrefte mistanken om grov uaktsomhet. Nemnda kan ikke se at foretakets saksbehandling bærer preg av passivitet. Etter dette finner nemnda at forsikredes anførsel om at foretaket har tapt sin innsigelse om det foreligger grov uaktsomhet ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).